

Hvad siger loven om kemiske stoffer og produkter?

Indhold

Få overblik over kemikaliereglerne	3
Hvem har ansvaret?	4
Farlige kemiske stoffer og produkter	5
Forbudte og begrænsede kemiske stoffer og produkter	6
Faremærkning	8
Krav til emballagen	10
Krav til opbevaring	11
Salg af gifte	12
Hvornår skal Miljøstyrelsen underrettes?	13
Kontrol og straf	14
Hvis du vil læse videre	15

Få overblik over kemikaliereglerne

I Danmark reguleres kemikalieområdet gennem loven om kemiske stoffer og produkter. Den gælder for alle kemiske stoffer og produkter, der bliver fremstillet, importeret eller solgt i Danmark.

Kemikalielovgivningen omfatter rene kemikalier som f.eks. acetone og saltsyre. Men også varer som f.eks. rengøringsmidler, maling og shampoo, smykker, legetøj og køleskabe.

Som importør, producent eller forhandler af kemiske stoffer eller produkter har du brug for at kende de regler, der gælder på området.

I denne pjece får du et overblik over de krav, der f.eks. er til klassificering, mærkning, emballage og opbevaring. Du finder også oplysninger om salg af gifte og om de produkter og stoffer, der gælder særlige regler for.

Pjecen handler om Miljøministeriets regler på kemikalieområdet – dog undtagen regler, der vedrører bekæmpelsesmidler. Ønsker du at vide noget om eksempelvis kemiske stoffer i arbejdsmiljøet eller i fødevarer, må du læse videre andetsteds.

Har du brug for at gå mere i dybden, kan du læse videre på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk. Her er der bl.a. adgang til love og regler, letlæselige beskrivelser af dem og mulighed for at se og downloade faresymboler.

Hvem har ansvaret?

Hvis et kemisk produkt er produceret i Danmark, er producenten ansvarlig for det. Hvis produktet er importeret til Danmark, er importøren ansvarlig.

Ved import og salg af kemiske stoffer og produkter skal producenten eller importøren vurdere om stoffet eller produktet er underlagt særlige, danske regler. Det gælder også, hvis stoffet eller produktet er klassificeret og mærket i et andet EU-land af en udenlandsk producent.

Som importør skal du også være opmærksom på, om der i de varer, du importerer, er forbudte eller begrænsede stoffer. F.eks. indholdsstoffer i kosmetik.

Det er også importørens ansvar, at kemiske stoffer og produkter er emballeret og mærket korrekt. Det gælder også selvom de kemiske stoffer eller produkter leveres direkte fra udlandet til importørens danske kunde.

Producenten og importøren er forpligtet til at holde sig orienteret om ny lovgivning og sørge for, at den til enhver tid gældende lovgivning er overholdt.

Da der jævnligt sker lovændringer, er det ikke tilstrækkeligt, at lovgivningen er overholdt ved start af markedsføringen eller ved importstart.

Enhver producent eller importør af et kemisk stof eller produkt skal være i besiddelse af dokumentation for, at stoffet eller produktet overholder kemikalielovgivningen. Det gælder også EU-forordninger.

Det betyder, at du skal være i besiddelse af en række oplysninger om stoffet eller produktet, og at du skal kunne dokumentere, at stoffet eller produktet er vurderet i henhold til reglerne.

Hvis Miljøstyrelsen ønsker at se oplysningerne, skal producenten eller importøren udlevere dem.

Myndighedernes rolle

Det overordnede ansvar for regulering af kemikalieområdet ligger hos Miljøstyrelsen, som hører under Miljøministeriet.

Kemikalieinspektionen – der er en enhed under Miljøstyrelsen – har til opgave at kontrollere, at reglerne på kemikalieområdet overholdes.

Flere andre ministerier har opgaver på kemikalieområdet, bl.a. Beskæftigelsesministeriet, som regulerer kemiske stoffer i arbejdsmiljøet og Fødevareministeriet, der regulerer kemikalier i fødevarer.

Farlige kemiske stoffer og produkter

Inden et kemisk stof eller produkt importeres eller sælges skal producenten eller importøren skaffe sig tilstrækkelige oplysninger om stoffets eller produktets egenskaber og virkninger, så man kan vurdere, om stoffet eller produktet skal betragtes som farligt.

Et kemisk stof eller produkt defineres som farligt,

- hvis stoffet er optaget på listen over farlige stoffer eller
- hvis stoffet eller produktet opfylder kriterierne for indplacering i en af klassificeringsbekendtgørelsens fareklasser.

Hvis et stof ikke er optaget på listen over farlige stoffer, har producenten eller importøren pligt til selv at vurdere stoffet for såvel brand-, eksplosions-, sundheds- og miljøfare, eventuelt med hjælp fra et konsulentfirma.

Manglende kemisk eller toksikologisk viden i virksomheden fritager ikke producenten eller importøren fra disse krav.

Forbudte og begrænsede kemiske stoffer og produkter

Der er særlige regler for en række kemiske stoffer og produkter. Nogle er forbudte – andre er underlagt forskellige begrænsninger. Som importør skal du være opmærksom på, at også varer og produkter, du normalt ikke forbinder med kemikalielovgivningen, kan indeholde kemiske stoffer, der er underlagt begrænsninger i medfør af kemikalielovgivningen. I det følgende kan du læse eksempler på nogle af de særlige regler, der gælder.

Produkter med bly

Hovedreglen er, at du ikke må importere og sælge produkter, der indeholder kemiske forbindelser af bly. Hertil kommer forbud mod visse produkter indeholdende metallisk bly. Forbuddet indføres gradvist for forskellige produktgrupper.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 33, “Bly” på www.mst.dk

Formaldehyd i spånplader

Der er regler for, hvor meget formaldehyd spånplader, krydsfinerplader og lignende plader må indeholde, når de bruges i møbler, inventar o.lign.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 10, “Formaldehyd i spånplader og lignende” på www.mst.dk

Driv- og opløsningsmidler i aerosolbeholdere

Der er regler for, hvilke driv- og opløsningsmidler, der må anvendes i produkter i aerosolbeholdere (spraydåser). Der er også begrænsninger for koncentrationen for visse af stoffer-

ne. Reglerne gælder for alle kemiske produkter, der markedsføres i aerosolbeholdere, f.eks. maling, produkter til dekorative formål og kosmetik. Der er særlige regler for produkter på aerosolbeholdere til industrielt brug.

Nitrosaminer i narre- og flaskesutter

Sælger du narre- og flaskesutter, er der sat en grænse for afgivelsen af N-nitrosaminer eller nitroserbare stoffer. Alle, som fremstiller eller importerer narre- eller flaskesutter til småbørn, skal meddele det til Miljøstyrelsen.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 9, “Narre- og flaskesutter” på www.mst.dk

Produkter med nikkel

Der er regler for indhold og afgivelse af nikkel fra en lang række produkter beregnet til at komme i direkte kontakt med huden, f.eks. piercingsmykker. Importører og producenter skal få analyseret deres produkter efter specielle analysemetoder for at kunne dokumentere, at produkterne lever op til kravene.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 3, “Nikkelholdige produkter” på www.mst.dk

Produkter med cadmium

Det er som hovedregel forbudt at fremstille, importere og sælge produkter, der indeholder cadmium. Indtil videre er det dog tilladt at bruge cadmium som farvepigment i tandcement, kunstnerfarver og kunstværker. Ved fremstilling, import og salg af de fleste af disse produkter skal Miljøstyrelsen have besked.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 1, “Cadmiumholdige produkter” på www.mst.dk

Ozonlagsnedbrydende stoffer

Som hovedregel er erhvervsmæssig anvendelse af en række ozonlagsnedbrydende stoffer – f.eks. CFC, HCFC og haloner – forbudt. Desuden er eksport og salg af produkter og varer, der indeholder disse stoffer, med få undtagelser forbudt. Ud over reglerne i selve bekendtgørelsen er import, salg og anvendelse af de ozonlagsnedbrydende stoffer også reguleret i en EU-forordning.

■ Læs mere om reglerne på www.mst.dk

Kviksølv og produkter med kviksølv

Det er – med få undtagelser – forbudt at sælge eller eksportere kviksølv og kviksølvholdige produkter. Nogle produkter skal overholde andre regler, som også omfatter kviksølv. Det gælder bl.a. for batterier, kosmetik, medicinsk udstyr, maling, lak og emballage. Desinfektion af mur, træ og tekstiler er også omfattet af en anden regel.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 12, “Kviksølv” på www.mst.dk

Batterier og akkumulatorer

Det er forbudt at importere og sælge alkalimangan batterier med over 0,0005 vægtprocent kviksølv. For andre batterityper gælder, at hvis de indeholder tungmetaller, skal de forsynes med en særlig mærkning, så de kan indsamles og bortskaffes særskilt. Import og salg af apparater, der indeholder indbyggede batterier eller akkumulatorer, må – med få undtagelser – kun ske, hvis forbrugeren let kan tage batterierne ud, inden apparatet bortskaffes.

■ Læs mere om batterier på www.mst.dk

Kosmetik

Der gælder en række regler, når du fremstiller eller importerer kosmetiske produkter. Der er bl.a. regler om tilladte og forbudte stoffer, mærkningspligt m.v. Den, der markedsfører kosmetik, er ansvarlig for, at produktet er forsynet med indholdsdeklaration, firmanavn og -adresse, sikkerhedsforskrifter og en række andre oplysninger. Der er regler for, hvordan indholdsdeklarationen og de øvrige oplysninger skal udformes.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 5, “Mærkning af kosmetik” på www.mst.dk

Phthalater i legetøj og småbørnsartikler

Det er forbudt at fremstille, importere og sælge legetøj og småbørnsartikler til børn i alderen 0-3 år, hvis produkterne indeholder mere end 0,05 vægtprocent phthalater. Forbuddet gælder også andre produkter, som man må forvente vil blive brugt som legetøj af børn i alderen 0-3 år p.g.a. dets konstruktion, design og motivvalg.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 13, “Phthalater i legetøj” på www.mst.dk

Faremærkning

Når emballager indeholder et kemisk stof eller produkt, der er klassificeret som farligt, skal de forsynes med en fareetiket. Formålet er at sikre dem, der bruger produkterne, mod skader.

Krav til mærkning

Fareetiketten skal være fastgjort til stoffets eller produktets emballage eller være trykt direkte på emballagen.

Fareetiketten skal være på dansk og skal – ud over faresymbol – indeholde en række oplysninger om produkt, importør og indholdsstoffer og risiko- og sikkerhedssætninger.

Der er regler for, hvilket format etiketten skal have, faresymboler/symbolernes farve, etikettens fastgørelse og etikettering af stoffer og produkter, der sælges i dobbeltemballage. Reglerne er nærmere beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning om Klassificering m.v. af kemiske stoffer og produkter.

Derudover findes der en række særlige mærkningskrav, der gælder uanset om stoffet eller produktet i øvrigt er klassificeret som farligt. Det er f.eks. mærkning af produkter, der indeholder en række stoffer så som cyanoacrylat, bly, epoxy m.m.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 4, “Klassificering, emballering og mærkning” på www.mst.dk.

Markedsføring

Det er ikke tilladt at markedsføre kemiske stoffer og produkter, så forbrugeren kan vildledes om stoffets eller produktets anvendelse eller den risiko, der er forbundet med stoffet eller produktet.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 2: “Vildledende markedsføring” på www.mst.dk

Fareklasse	Faresymbol	Farebetegnelse
Eksplosiv		Eksplosiv
Brandnærende		Brandnærende
Yderst brandfarlig		Yderst brandfarlig
Meget brandfarlig		Meget brandfarlig
Brandfarlig	Intet faresymbol	Ingen farebetegnelse
Meget giftig		Meget giftig
Giftig		Giftig
Sundhedsskadelig		Sundhedsskadelig
Ætsende		Ætsende
Lokalirriterende		Lokalirriterende
Sensibiliserende	 	Sundhedsskadelig
Kræftfremkaldende	 	Giftig. Sundhedsskadelig
Mutagen	 	Giftig. Sundhedsskadelig
Reproduktionstoksisk	 	Giftig. Sundhedsskadelig
Miljøfarlig		Miljøfarlig

Alle faresymboler kan ses og downloades på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk

Krav til emballagen

Emballagen til kemiske stoffer og produkter skal være tæt. Du skal kunne hælde af den og tømme den, så spild normalt kan undgås.

Emballagematerialet og lukkeanordningen må ikke kunne angribes af eller danne farlige forbindelser med indholdet.

Emballagen og lukningen skal være så stærk, at den ikke kan løsne sig, og den skal med sikkerhed kunne tåle normale belastninger.

Hvis lukkeanordningen er beregnet til at blive brugt flere gange, skal den være udformet, så det er muligt at lukke emballagen flere gange, uden at indholdet utilsigtet trænger ud. Skruelåg og snaplåg er typiske eksempler på den type lukninger.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 4, "Klassificering, emballering og mærkning" på www.mst.dk

Der gælder særlige regler for emballeringen af en række farlige kemiske stoffer og produkter, som er almindelige i private hjem, f.eks. eddikesyre, maskinopvaskemiddel, rensebenzin og mineralisk terpentin.

Børnesikret emballage

Når emballager indeholder stoffer eller produkter, der skal mærkes med farebetegnelsen "Ætsende" (f.eks. maskinopvaskemiddel), skal de være forsynet med børnesikrede lukninger.

Kravet om børnesikrede lukninger gælder også for tyndtflydende olieholdige produkter, f.eks. lampeolie og grilltændvæske, som anses for at udgøre en særlig stor risiko for børn, bl.a. p.g.a. risikoen for kemisk lungebetændelse.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 7, "Børnesikre lukninger" på www.mst.dk

Følbare advarsler

Kemiske stoffer og produkter, der skal mærkes med farebetegnelsen "Yderst brandfarlig", "Meget brandfarlig", "Ætsende" eller "Sundhedsskadelig" skal forsynes med følbar advarselmærkning af hensyn til blinde og svagtseende. Den følbare advarsel har form som en ophøjet trekant.

Det er detailhandleren, der har ansvaret for, at stofferne eller produkterne er forsynet med børnesikrede lukninger og følbar advarselmærkning. Det gælder også, hvis stoffet eller produktet fra producentens side er markedsført til erhvervsmæssig anvendelse og derfor ikke er forsynet med børnesikret lukning eller følbar advarsel.

Krav til opbevaring

Generelt bør kemiske stoffer og produkter overalt opbevares forsvarligt og utilgængeligt for børn.

Forsvarlig opbevaring

Stoffer og produkter med farebetegnelsen “Ætsende”, “Sundhedsskadelig” og “Lokalirriterende” skal overalt opbevares forsvarligt og utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler og lignende.

Det betyder, at den slags stoffer og produkter hos detailhandleren skal stå i en reol for sig og være placeret mindst 1,5 m over gulvhøjde. Det gælder dog ikke, hvis emballagen er forsynet med børnesikret lukning.

Vær opmærksom på, at børnesikrede lukninger ikke forhindrer børn i at åbne emballagen, men kun forsinket åbningen.

Generelt bør kemiske stoffer og produkter opbevares i originalemballagen. Hvis stoffet eller produktet opbevares i en anden emballage end den oprindelige, skal den nye emballage være mærket med stoffets eller produktets navn, farebetegnelser, faresymboler og R- og S-sætninger i overensstemmelse med stoffets eller produktets klassificering og indplacering i fareklasser.

Særlige regler

Som forhandler af stoffer og produkter med farebetegnelsen “Meget Giftig” og “Giftig” skal du være opmærksom på, at der gælder en række særlige, strenge opbevaringskrav for disse stoffer og produkter.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 8, “Salg og opbevaring af gifte” på www.mst.dk

Stoffer og produkter, der er klassificeret som eksplosive og/eller brandfarlige, er ligeledes underkastet særlige krav efter brandlovgivningen. Du kan få yderligere oplysninger om dette hos de lokale brandmyndigheder.

Salg af gifte

Salget af meget giftige og giftige stoffer eller produkter søges begrænset mest muligt og erstattet med andre mindre farlige produkter.

Salg af giftige kemikalier, d.v.s. kemikalier mærket "Meget Giftig" og "Giftig", er underlagt særlige regler.

Der gælder forskellige regler for salget alt efter om der er tale om salg til erhvervmæssig brug eller om salg til private.

Miljøstyrelsen skal have besked

Virksomheder, der importerer og sælger giftige stoffer og produkter til erhvervmæssig brug, skal indsende meddelelse på en særlig blanket om dette til Miljøstyrelsen.

Det er kun apoteker og detailforhandlere, der har Miljøstyrelsens tilladelse, der må sælge meget giftige eller giftige stoffer eller produkter til privatpersoner. Rekvisitionerne skal være påtegnet af politiet.

Meget giftige og giftige stoffer eller produkter må dog sælges uden rekvisition til sygehuse m.v. og til en række særlige institutioner.

Forhandlerens ansvar

Forhandlere af meget giftige og giftige stoffer og produkter har en række kontrol- og bogføringsmæssige pligter. Forhandlerne har pligt til at sikre sig, at køberen er berettiget til at købe stofferne eller produkterne.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 8, "Salg og opbevaring af gifte" på www.mst.dk

Hvornår skal Miljøstyrelsen underrettes?

En række kemiske stoffer og produkter er underlagt meddelelsespligt til Miljøstyrelsen.

Farlige kemiske stoffer

Hvis du som producent eller importør selv har klassificeret et kemisk stof som farligt, skal stoffets navn og klassificering meddeles til Miljøstyrelsen, når stoffet bringes på markedet. Denne pligt omfatter også stoffer, som indgår i produkter. Der er særligt strenge krav om dokumentation for stoffer, der kan være kræftfremkaldende, give skader på arveanlæggene (generne), give fosterskader eller nedsætte evnen til at få børn.

Nye kemiske stoffer

Producenter og importører, der indfører nye kemiske stoffer – d.v.s. stoffer, der ikke er optaget i den europæiske fortegnelse over eksisterende kemiske stoffer på markedet – EINECS – skal anmelde dette til Miljøstyrelsen. Producenten eller importøren skal inden salg og import af stofferne indsende et særligt anmeldelseskema, vedlagt særlig udførlig dokumentation. Anmeldelsen vil som regel forudsætte konsulentbistand.

Anmeldelseskemaet kan fås hos Miljøstyrelsen.

Ved import fra lande uden for EU skal du specielt være opmærksom på, om stofferne er nye.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 25, “Anmeldelse af nye kemiske stoffer” på www.mst.dk

Giftige kemikalier til erhvervsbrug

Ved import og salg af giftige kemikalier til erhvervsmæssig brug skal Miljøstyrelsen underrettes via en særlig giftmeddelelse. Meddelelsen skal indgives på en blanket, der udleveres af Arbejdstilsynet eller politiet. Meddelelsen gælder for tre år. Meddelelsen findes på www.politi.dk

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 8, “Salg og opbevaring af gifte” på www.mst.dk.

Flaske- og narresutter

Enhver, der fremstiller eller importerer narre- og flaskesutter, skal meddele dette til Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion.

■ Læs mere om reglerne i Faktaark nr. 9, “Narre- og flaskesutter” på www.mst.dk

Kontrol og straf

Kemikalieinspektionen – som er en enhed under Miljøstyrelsen – har til opgave at kontrollere, at reglerne på kemikalieområdet overholdes.

Indsatsområder

Tilsynsarbejdet er tilrettelagt som kampagner på udvalgte områder, giftkontrol, opfølgning på henvendelser om formodede overtrædelser og sager, som Kemikalieinspektionen tager op af egen drift.

Kemikalieinspektionen samarbejder i Danmark med bl.a. Arbejdstilsynet, Politiet og Told og Skat og i udlandet med tilsynsmyndigheder i EU og de nordiske lande.

Bøde og fængsel

Overtrædelse af loven og flertallet af bekendtgørelserne kan straffes med bøde eller fængsel i indtil to år medmindre højere straf kan idømmes efter den øvrige lovgivning.

Hvis du vil læse videre

Love og bekendtgørelser

Du kan finde alle love og bekendtgørelser, der er omtalt i pjecen, på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under menuen kemikalier.

Faktaark om kemikaliereglerne

Miljøstyrelsen har udgivet faktaark om de fleste af de regler, der omtales i pjecen. Du kan læse arkene på www.mst.dk eller få dem i Miljøbutikken på tlf. 33 95 40 00 eller pr. mail butik@mim.dk eller på www.mim.dk/butik

På www.mst.dk kan du også finde en række oplysninger om reguleringen af kemikalier, stoffister, publikationer m.v.

Regler for bekæmpelsesmidler

Hvis du vil vide mere om reglerne om bekæmpelsesmidler og det faglige grundlag for godkendelse af bekæmpelsesmidler, kan du læse "Godkendelse af sprøjtemidler", Miljø-Tema nr. 21, 1999 fra Miljøstyrelsen. Den fås enten i Miljøbutikken eller kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk

Yderligere oplysninger:

Miljøstyrelsen
Kemikaliekontoret
Strandgade 29
1401 København K.
Tlf. 32 66 01 00
mst@mst.dk / www.mst.dk

Hvad siger Loven om kemiske stoffer og produkter?

Pjecen giver et overblik over den kemikalielovgivning, der hører under Miljøministeriet.

- Hvem har ansvaret ved markedsføringen af kemiske stoffer og produkter?
- Hvilke kemiske stoffer er forbudte eller underlagt andre begrænsninger?
- Hvordan skal kemiske stoffer og produkter klassificeres, emballeres og mærkes?
- Hvordan er reglerne for salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter?
- Hvordan er reglerne for detailsalg af gift?
- Hvornår skal Miljøstyrelsen underrettes?
- Hvem fører tilsyn med, at reglerne overholdes?

Pjecen henvender sig først og fremmest til importører, producenter og forhandlere af kemiske stoffer og produkter.

Pjecen fås gratis i
Miljøbutikken
Tlf. 33 95 40 00
butik@mim.dk
www.mim.dk/butik/

Miljøstyrelsen
Miljøministeriet

Strandgade 29 · 1401 København K · Tlf.: 32 66 01 00 · www.mst.dk · mst@mst.dk